

Un estudi amb egagròpiles

Les passetjades nocturnes cap a l'església d'Artà, per escoltar els cants de les òlibes i veure el seu vol nocturn, em varen dur a conèixer una família veïnada composta per una parella d'òlibes amb dos polls. Aquest descobriment em va obrir tot un món desconegut fins aleshores. Així com les escoltava a les nits, vaig poder començar a veure-les entrar i sortir del seu niu ubicat en un petit finestró de ventilació d'una casa, reformada però deshabitada, del meu carrer. Els matins vaig començar a observar uns boliquets al terra, damunt l'asfalt, i encuriosida vaig telefonar el GOB per saber si era interessant recollir aquelles bolles, anomenades egagròpiles, formades per les restes de les preses caçades la nit anterior que l'òliba no ha pogut digerir. Des de l'entitat em varen plantejar fer un petit estudi del seu contingut, així que durant un mes les vaig anar recopilant per saber la dieta de les òlibes i, de passada, conèixer un poc més sobre la microfauna del poble. Al mateix temps, la tasca em va dur a relacionar-me amb la resta de veïns del barri i em vaig trobar gent molt empipada perquè a les

nits d'estiu no podien dormir per les xitades de les òlibes. D'altres, però, estaven encantats, tant que un dels polls, ferit en caure del niu, va morir mirant la televisió en el sofà del veí mentre esperava que l'anasin a cercar. Una nit, observant-les, va venir una dona que anava a tirar els fems i em va contar que els tenia por perquè, en el seu país, es deia que eren éssers que duïen mala sort. És aquesta una superstició bastant estesa a molts llocs. Vaig aconseguir llevar-la-hi del cap i així la vaig ajudar a gaudir d'aquestes criatures.

Durant un any, he cercat la manera de fer l'anàlisi de les egagròpiles acompanyada, ja que trobava que era un poc feixuc analitzar setanta-quatre egagròpiles tota sola. Vaig trobar-ne l'oportunitat durant un taller que vaig realitzar durant l'estada a Aubarca (Parc Natural de la Península de Llevant) del grup de camp de voluntariat del GOB. L'experiència fou molt enriquidora, els joves estaven entusiasmats amb la feina i posaren molt d'interès a l'hora de fer l'anàlisi. Els resultats han estat els següents:

Vàrem analitzar 74 egagròpiles de color obscur, grisenques, molt comprimides i seques. Va ser difícil

Per Catalina Piris

desfer-les perquè estaven molt compactes. Totes les egagròpiles tenien longituds diferents: algunes eren llargueres com un ou, rodones en un extrem i punxagudes a l'altre, sense ossos que sobresortissin. Dins una mateixa egagròpila hi vam trobar restes de fins a quatre espècies diferents i, a part de molt de pèl, hi havia ossos, insectes (una mosca, un cuc, un escarabat) i, molt curiosament, cap ploma d'aucell. Això em va dur a pensar, en un primer moment, que les òlibes només menjaven el cap dels aucells, però la realitat és que les plomes es desfan més ràpidament que les altres restes i, per això, són més difícils de trobar dins una egagròpila. La majoria de cranis que anàvem trobant eren de petits mamífers, també d'aus, però en menys quantitat. De totes les egagròpiles analitzades, només una tenia restes de tendons, un poc de sang incrustada i feia mala olor. Tal vegada, aquell dia l'òliba tenia problemes digestius!.

Aquesta òliba, *Tyto alba*, va facilitar les egagròpiles

Data	Hora de recollida	Nombre d'egagròpiles	Aucell	Ratolí	Rata cellarda	Rata negra	Ratolí de bosc	Altres
1/7/2009	15:00	8		7		1		1
2/7/2009	08:00	8	3	1		5		
3/7/2009	15:00	2		1		1		
7/7/2009	15:00	2	1	1				
8/7/2009	08:00	2		1	1			
12/7/2009	08:00	3	3					
13/7/2009	15:00	3	1					2
16/7/2009	15:00	1						1
18/7/2009	15:00	9	1	3	2	1	2	
19/7/2009	15:00	8	2	1		5		
21/7/2009	15:00	1		1				
23/7/2009	15:30	4	1	7				
30/7/2009	15:30	4	1			7		
31/7/2009	08:00	9	2	4	3			
4/8/2009	08:00	8	1	1	2	2		2
5/8/2009	08:00	2	2			1		
Totals		74	18	28	8	23	2	6

Ratolí (*Mus sp.*), rata cellarda (*Ellomys quercinus*), rata negra (*Rattus rattus*), ratolí de bosc (*Apodemus sylvaticus*)

És difícil treure'n una conclusió, però puc dir que aquesta família d'òlibes que viu al centre urbà fa una gran feina dins el poble d'Artà. Els veïnats poden estar contents, ja que ajuden a controlar, i de quina manera, la població de petits mamífers. En un mes, varen caçar més de 60 rates i ratolins, només a les restes que nosaltres vàrem estudiar!

Vull agrair la col·laboració en l'estudi de l'ornitòleg Xavier Llabrés i els joves del camp de voluntariat del GOB. •

Que són les egagròpiles?

Per la seva forma d'alimentar-se, els aucells sovint s'empassen materials (plomes, pèls, escates, ossos, ungles, exoesquelets d'insectes, etc.) poc o gens digeribles. La presa sencera (o la bocinada) que s'ingereix passa ràpidament pel pe drer (estómac triturador de les aus), on s'esmicola i on se'n separen les parts digeribles de les indigeribles. Precisament per eliminar aquestes restes que no es poden digerir, es forma una bola cilíndrica que l'aucell expulsa a l'exterior per la boca, i que es denomina EGAGRÒPILA.

Les aus nocturnes no trituren tant les seves preses com les diürnes, pel que, analitzant el contingut d'aquestes bolles, podem saber fàcilment que ha menjat l'aucell en les darreres 8-12 hores. En aquests casos, les egagròpiles són una bona font d'informació, no tan sols de la dieta de cada espècie, sinó també de la microfauna que es troba als voltants.

A les illes no és difícil trobar egagròpiles d'òliba (*Tyto alba*) o de mussol banyut (*Asio otus*) baix els seus posadors habituals.

No tan sols els rapinyaires fan egagròpiles, altres aus com túrdids, aucells marins, ardeids i moltes altres també expulsen per la boca les restes no digeribles de la seva alimentació. •

MIQUEL A. BALLESTER